

MANNVIT

HVERNIG MÁ NÝTA VEGLCA VIÐ HÖNNUN OG GERÐ ÍSLENSKRA SAMGÖNGUMANNVIRKJA?

VERKEFNI STYRKT AF RANNSÓKNASJÓÐI
VEGAGERÐARINNAR
MARS 2023

Bergrós Arna Sævarsdóttir
Iðunn Daníelsdóttir
Sigurður Bjarnason

Samantekt

Markmið þessa rannsóknaverkefnis er að athuga hvort og hvernig innleiða megi notkun norska lífsferilsgreiningaforritsins VegLCA í starfsemi og verkferla Vegagerðarinnar til að lágmarka losun gróðurhúsalofttegunda í vegagerð. Lífsferilsgreining er aðferðafræði sem er notuð til að meta staðbundin og hnattræn umhverfisáhrif vöru, byggingar eða þjónustu yfir líftíma hennar.

Forritið VegLCA reiknar losun yfir lífsferil samgöngumannvirkja, niðurstöður forritsins er síðan hægt að nota til þess að greina og lágmarka losun gróðurhúsalofttegunda. Forritinu er skipt upp í tvo hluta, fyrri hlutinn er ætlaður fyrir verk á verkhönnunarstigi (mellomfase) og seinni hlutinn er ætlaður fyrir verk á loka stigi hönnunar (senfase) og er sá hluti mun ítarlegri.

Forritið var prófað á íslenskum samgöngumannvirkjum, vegi, stálbrú og steyptri brú. Greint var hvernig mannvirkin pössuðu inn í forritið og hvaða erfiðleikar komu upp við notkun þess. Einnig voru niðurstöður úr forritinu bornar saman við niðurstöður eldri vistferilsgreiningar sem hafa verið framkvæmdar á sambærilegum mannvirkjum.

Niðurstöður verkefnisins voru að aðlaga þyrfti forritið þónokkuð ef það yrði tekið í notkun hér á landi. Efnisval og losunartölur forritsins þyrfti að aðlaga að íslenskum aðstæðum, þannig að reiknuð losun forritsins fyrir íslenskt samgöngumannvirki yrði sem nákvæmest. Einnig myndi sú breyting einfalda notkun forritsins töluvert.

Niðurstöður benda til þess að hægt sé að nýta lífsferilsgreiningaforrit, líkt og VegLCA, í íslenskri vegagerð sem tól til þess að minnka losun gróðurhúsalofttegunda frá samgöngumannvirkjum. Höfundar telja samt sem áður tilefni til þess að aðlaga forritið betur að íslenskum aðstæðum til þess að niðurstöður þess gefi sem réttustu mynd af losun frá samgöngumannvirkjum við íslenskar aðstæður.

Höfundar skýrslunnar bera ábyrgð á innihaldi hennar. Niðurstöður hennar ber ekki að túlka sem yfirlýsta stefnu Vegagerðarinnar eða álit þeirra stofnana eða fyrirtækja sem höfundar starfa hjá.

Efnisyfirlit

1. Inngangur	1
2. Tilgangur og markmið	2
3. Lífsferilsgreining.....	2
4. Veg LCA forritið.....	3
4.1 Almennt um forritið.....	3
4.2 Losunarstuðlar.....	3
5. Notkun forrits á íslensku vegaverkefni.....	4
5.1 Magntölur.....	4
5.2 Helstu erfiðleikar við notkun.....	5
5.3 Niðurstöður úr forriti.....	6
5.3.1 Fyrri hluti forritsins (mellomfase).....	6
5.3.2 Seinni hluti forritsins (senfase).....	7
5.3.3 Næmnigreining.....	8
5.4 Samanburður við InfraLCA.....	8
6. Umræður	9
6.1 Efnisval.....	9
6.2 Notkun forrits.....	9
6.3 Samanburður og aðrar umræður.....	9
6.4 Lokaorð.....	10
7. Heimildir.....	11
Viðauki 1: Mellomfase	12
Viðauki 2: Senfase.....	13

1. Inngangur

Samgöngur stuðla að um 23% af heildarlosun gróðurhúsalofttegunda á heimsvísu og samkvæmt landsskýrslu Umhverfisstofnunar um losun gróðurhúsalofttegunda má rekja 33% af losun sem fellur undir beina ábyrgð Íslands frá vegasamgöngum árið 2020.¹

Samgönguáætlun 2020-2034 felur í sér framtíðarsýn um nýframkvæmdir og viðhald á vegum um land allt. Hún er ein sú umfangsmesta sem samþykkt hefur verið hingað til þar sem bein framlög til vegagerðar nema alls tæpum 560 milljörðum króna. Eitt af fimm markmiðum samgönguáætlunar 2020-2034 eru umhverfisvænar samgöngur og til að ná því markmiði er m.a. lögð áhersla á að tillit sé tekið til umhverfissjónarmiða við hönnun mannvirkja.² Bygging vega krefst mikilla auðlindanotkunar sem hefur óhjákvæmilega í för með sér losun gróðurhúsalofttegunda út í andrúmsloftið.

Markmið verkefnisins er að kanna hvort og hvernig innleiða megi notkun lífsferilsgreiningarforritsins VegLCA í starfsemi og verkferla Vegagerðarinnar. Forritið verður prófað á íslensku vegamannvirki þar sem rýnt verður í notkun þess og niðurstöður miðað við íslenskar aðstæður.

VegLCA er norskt lífsferilsgreiningarforrit sem notað er til þess að reikna og benda á losun gróðurhúsalofttegunda yfir lífsferil samgöngumannvirkja. Hjá norsku vegagerðinni, Statens vegvesen, er sérstök krafa um notkun forritsins í stærri verkefnum, það er í verkefnum yfir 51 milljón norskra króna.³ Það samsvara um 684.000.000 íslenskum krónum. Ekki eru sambærilegar kröfur við gerð samgöngumannvirkja á Íslandi, en í þessu verkefni verður skoðað hvernig hægt sé að nýta norska forritið á Íslandi.

Með forritinu er hægt að framkvæma greinargóða lífsferilsgreiningu á öllum tegundum vegafamkvæmda. Forritið er sett upp svo auðvelt sé að greina umhverfisáhrif ákveðinna þátta eins og inntakspætti (byggingarefni og orkunotkun) og yfir lífsferil (þróun, rekstur eða viðhald). VegLCA er hægt að nota í ýmsum tilgangi, meðal annars til að greina umhverfisáhrif eins verkefnis eða bera sama umhverfisáhrif nokkurra verkefna.⁴

Norska vegamálastofnunin og *Bane NOR*, sem sér um innviði innlendra járnbrauta, hafa notað VegLCA til að reikna losun gróðurhúsalofttegunda fyrir ákveðin verkefni. Danir hafa einnig gefið út lífsferilsgreiningarforritið *InfraLCA* sem byggt er á norska forritinu VegLCA. Forritið er eins byggt upp en búið er að aðlaga það að dönskum stöðlum.⁵

Á Íslandi fer mikið fyrir vegamannvirkjum vegna stærðar landsins og eru fyrirhugaðar ýmsar umbætur á vegakerfinu. Talsvert er af stórum verkefnum á samgönguáætlun og því er mikilvægt að hægt sé að skoða og meta umhverfisáhrif þeirra á auðveldan máta til þess að hægt sé að lágmarka áhrifin. Dæmi um verkefni eru Borgarlínan, Fjarðarheiðargöng, Sundabraut og áfangar við Vestfjarðarveg ásamt mörgum fleiri verkefnum. Kostnaður við þessi verkefni er áætlaður að verði mun meiri en 51 milljón norskra króna og því væri skylda að meta umhverfisáhrif þessara verkefna með forritinu VegLCA samkvæmt norskum kröfum.

Vegagerðin og aðrir aðilar bera mikla ábyrgð á að lágmarka umhverfisáhrif framkvæmda, sér í lagi þeirra sem hafa hvað mest áhrif á loftslag og umhverfi, og þannig stuðla að því að ná settum markmiðum í loftslagsmálum. Þetta verkefni styður við þá framþróun.

¹ Losun gróðurhúsalofttegunda. Útdráttur úr landsskýrslu um losun gróðurhúsalofttegunda á Íslandi frá 1990 til 2020. Umhverfisstofnun. Sjá: <https://ust.is/library/Skrar/loft/NIR/%c3%9atdr%c3%a1ttur%20NIR%202022.pdf>

² Samgönguáætlun 2020-2034. Stjórnarráð Íslands. Sjá: <https://www.stjornarradid.is/verkefni/samgongur-og-fjarskipti/samgonguaaetlun/samgonguaaetlun-2020-2034/#Tab4>

³ [Klimagassreduksjoner i anlegg og drift | Statens vegvesen](#)

⁴ Johanne Hammervold. 2018. *Brukerveiledning VegLCA v2.01*

⁵ [InfraLCA \(vejdirektoratet.dk\)](#)

2. Tilgangur og markmið

Tilgangur verkefnisins er að koma til móts við umhverfisstefnu Vegagerðarinnar, loftslagsmarkmið íslenskra stjórnvalda og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun. Eitt af markmiðum umhverfisstefnu Vegagerðarinnar er að Vegagerðin vinni að því að draga úr mengun og losun gróðurhúsalofttegunda og eru lífsferilsgreiningar verkfæri sem hægt er að nota til þess.

Markmið verkefnisins er að kanna hvort og hvernig innleiða megi notkun lífsferilsgreiningarforrísitsins VegLCA í starfsemi Vegagerðarinnar. Að auki verður fjallað stuttlega um samanburð við danska forritið InfraLCA.

3. Lífsferilsgreining

Lífsferilsgreining er aðferðafræði sem notuð er til að meta staðbundin og hnattræn umhverfisáhrif vöru, byggingar eða þjónustu yfir líftíma hennar (mynd 3.1). Lífsferilsgreining er stöðluð aðferðafræði sem unnin er samkvæmt alþjóðlegum stöðlum, ISO 14040 og ISO 14044, um gerð lífsferilsgreininga. Niðurstöður eru settar fram fyrir mismunandi áhrifaflokka og bæði hnattræn og staðbundin áhrif metin: á lofti, landi eða í sjó. Við gerð lífsferilsgreininga þarf að skilgreina þau kerfismök sem taka á inn í útreikninga, en þá er skilgreint nánar hvaða fasar eru teknir til skoðunar.

Líftíma vöru, þjónustu eða byggingar er skipt upp á eftirfarandi hátt í lífsferilsgreiningum:

Vegur/brú														
Lífsferill vegar/brúar														
A1-A3 FRAMLEIÐSLA BYGGINGAREFNA			A4-A5 FRAMKVÆMD		B1-B7 NOTKUN					C1-C4 LOK LÍFTÍMA				D ÁHRIF UTAN KERFISMARKA
A1	A2	A3	A4	A5	B1	B2	B3	B4	B5	C1	C2	C3	C4	D
Öflun hráefna	Flutningur til verksmiðju	Framleiðsla byggingarefna	Flutningur á verkstað	Framkvæmdir	Notkun	Víðhald	Víðgerðir	Endurnýjun	Endurbætur	Niðurrif	Flutningur til förgunar	Meðhöndlun úrgangs	Förgun	Endurnotkun Endurheimt orku Endurvinnsla
					B6	Orkunotkun								
					B7	Vatnsnotkun								

Mynd 3.1 Fasar lífsferilsgreiningar.

4. Veg LCA forritið

4.1 Almennt um forritið

VegLCA er norskt lífsferilsgreiningarforrit sem notað er til þess að reikna og benda á losun gróðurhúsalofttegunda yfir lífsferil samgöngumannvirkja.

Kerfismörk forritsins eru A1-A4, A5 og B4-B5. Sjá **mynd 3.1** hér að framan.

Forritið er sniðmát í Excel, hannað af norska verkfræðifyrirtækinu Asplan Viak, þar sem veghönnuður getur sjálfur fyllt inn upplýsingar um vegamannvirki sem skoða á umhverfisáhrifin af. Þá er krafist ýmissa upplýsinga um verkefnið hverju sinni, svo sem um staðhætti og umfang, sem skilgreina þarf fyrir útreikningana, þær skráðar inn í skjalið og umhverfisáhrif reiknuð út frá þeim. Forritið er sett upp þannig að hægt sé að nota það fyrir verkefni á verkhönnunarstigi (mellomfase) eða á loka stigum hönnunar (senfase), allt eftir því hversu mikið af upplýsingum eru til á hverju stigi.

Á báðum stigum forritsins þarf að fylla inn í lýsingu á samgöngumannvirkinu sem framkvæma á greininguna á, sem getur verið vegur, göng eða brú. Eftirfarandi upplýsingar þarf að tilgreina:

- Líftími mannvirkisins.
- Gerð losunarstuðla – Þar koma til greina tveir valmöguleikar, annaðhvort evrópskir losunarstuðlar, sem eru byggðir á gagnagrunninum Ecoinvent, eða norskir losunarstuðlar, sem eru byggðir á sama gagnagrunni en hafa verið aðlagðir að norskum aðstæðum. Ítarlegri umfjöllun varðandi losunarstuðlana má finna í kafla 4.1 hér að neðan.
- Hvers konar losunarstuðla yfir líftíma mannvirkisins á að nota – Þar koma til greina þrjár valmöguleikar: fyrsta tilfellið er að nota norska losunarstuðla í byggingarfasa og evrópska losunarstuðla í rekstrarfasa, annað tilfellið er að nota norska losunarstuðla í báðum fösum og þriðja tilfellið er að nota evrópska losunarstuðla í báðum fösum. Ítarlegri umfjöllun varðandi losunarstuðlana má finna í kafla 4.1 hér að neðan.
- Staðsetning í Noregi.
- Gerð vegar – Þar koma til greina nokkrir valmöguleikar.
- Árdagsumferð (ÁDU), hámarkshraði og breidd vegar.

Fyrri hluti forritsins, sem er ætlaður fyrir verk á miðju hönnunarstigi, er einn flipi (e. sheet) í Excel skjalinu, þar sem hægt er að fylla inn í þrjár mismunandi töflur, efnisval, flutningur efnis og landslag. Í þeim hluta eru magntölum ekki skipt upp eftir tegund samgöngumannvirkis, heldur eru allar magntölur sameinaðar.

Seinni hluti forritsins, sem er ætlaður fyrir verk á loka stigi hönnunar, er skipt upp í fjóra flipa til að fylla út og þrjá flipa með mismunandi ítarlegum niðurstöðum. Fyrsti flipinn er fyrir grunnupplýsingar um verkið og næstu þrír eiga við um hvert samgöngumannvirki fyrir sig (veg, brú, göng).

4.2 Losunarstuðlar

Hægt er að velja um tvær mismunandi gerðir losunarstuðla í forritinu ásamt því að velja hvers konar gögn eru notuð fyrir byggingarfasa og rekstrarfasa.

Fyrir allar upplýsingar (efni, veghlutar, vinna) sem settar eru inn í forritið eru skilgreindir losunarstuðlar sem byggðir eru á þróuðum gagnagrunni sem byggir á evrópsku meðaltali eða norsku landsmeðaltali. Í leiðbeiningum sem fylgja forritinu í Noregi er skýrt nánar hvaðan gögnin koma og á hverju þau eru byggð.

Losunarstuðlarnir sem byggðir eru á evrópskum meðaltalsgögnum eru fengnir úr gagnagrunninum Ecoinvent, sem er notaður við mat á umhverfisáhrifum út um allan heim og er uppfærður á hverju ári.

Norski gagnagrunnurinn samanstendur að stórum hluta af upplýsingum úr verkefnum sem Asplan Viak hafa komið að, doktors- og mastersverkefnum unnum í samstarfi við Asplan Viak sem og af norskum EPD skjölum.⁶ Fyrir helstu byggingarefni sem notuð eru í vegamannvirkjum, steypa, malbik og stál eru efnin flokkuð frekar niður eftir eiginleikum.

Einnig getur notandinn sett inn aðrar losunartölur telji hann þær réttari eða eiga betur við.

Þrjú tilfelli koma til greina þegar valið er um hvaða gögn skuli nota við framkvæmdar- og rekstrarfasa samgöngumannvirkisins, þau eru eftirfarandi:

- Tilfelli 1: Norsk meðaltalsgögn í framkvæmdarfasa og evrópsk meðaltalsgögn í rekstrarfasa.
- Tilfelli 2: Norsk meðaltalsgögn í framkvæmdarfasa og norsk meðaltalsgögn í rekstrarfasa.
- Tilfelli 3: Evrópsk meðaltalsgögn í framkvæmdarfasa og evrópsk meðaltalsgögn í rekstrarfasa.

Líkt og fram kemur hér að framan eru losunarstuðlar forritsins miðaðir að því að mannvirkið sé byggt og notað við norskar aðstæður. Eitt af því sem skoða þarf þegar verið er að meta hvernig forritið gæti nýst á Íslandi er að skoða þessa losunarstuðla og bera saman við íslenskar aðstæður.

Vistferilsgreiningar sem hafa verið framkvæmdar á íslenskum samgöngumannvirkjum eru byggðar á gagnagrunnunum Ecoinvent og GaBi.⁷

5. Notkun forrits á íslensku vegaverkefni

Hluti verkefnisins var að prófa íslenskt vegamannvirki á forritinu og greina hvernig það passar inn í forritið. Hér á eftir verður fjallað um prufuverkefnið og magntölur úr því verki sem sett eru inn í forritið, helstu erfiðleika og vandkvæði sem komu upp í ferlinu og niðurstöður úr báðum fösum.

5.1 Magntölur

Verkið sem notað var í prófun á forritinu var nýbygging Snæfellsvegjar (54), sem ásamt 5,4 km vegkafla inniheldur byggingu tveggja brúa, á Skraumu og á Dunká. Helstu magntölur þessa verks voru fengnar úr útboðsgögnum. Brúin á Skraumu er 43 m löng og er hún að mestu gerð úr stáli og brúin á Dunká er 52 m löng og er hún gerð að mestu úr steinsteypu.⁸

Samkvæmt hönnunarreglum Vegagerðarinnar varðandi brýr, er gerð krafa um að brýr séu hannaðar miðað við 100 ára hönnunartíma.⁹ Samkvæmt leiðbeiningum Vegagerðarinnar varðandi hönnun vega þá er miðað við að hanna stofn- og tengivegi fyrir 20 ára hönnunartíma.¹⁰

Forritið er hægt að nota á tveimur stigum verkefna, á frum- eða forhönnunarstigi og á loka stigum hönnunar. Magntölur úr útboðslýsingu verksins voru notaðar til að fylla inn í fyrri hluta forritsins, á miðju hönnunarstigi, og magntölur úr tilboðsskrá verksins voru notaðar til að fylla inn í seinni hluta

⁶ EPD, eða „*Environmental Product Declaration*“, er á íslensku kallað umhverfisýfirlýsing vöru. Yfirlýsingin gefur staðfestar upplýsingar um umhverfisáhrif yfir líftíma vörunnar.

⁷ Vistferilsgreiningar fyrir veg (2012), steypa brú (2014) og stálbrú (2017).

⁸ Útboðslýsing

⁹ [Reglur um hönnun brúa](#)

¹⁰ [https://www.vegagerdin.is/Vefur2.nsf/Files/Burdartholsleidbeiningar_vega-2013/\\$file/Bur%C3%B0ar%C3%BEolslei%C3%B0beiningar_vega-2013.pdf](https://www.vegagerdin.is/Vefur2.nsf/Files/Burdartholsleidbeiningar_vega-2013/$file/Bur%C3%B0ar%C3%BEolslei%C3%B0beiningar_vega-2013.pdf)

forritsins, á loka stigi hönnunar. Magntölur fyrir vegagerðina og brýrnar tvær eru sameinaðar í fyrri hlutanum og eru mun færri upplýsingar gefnar upp í þeim hluta, en í seinni hlutanum er verkefnum skipt meira upp.

Flutningi byggingarefna er skipt upp í nokkra mismunandi flokka:

- Laus efni úr skeringum á svæðinu (fyllingarefni og fláafleygur).
- Laus efni úr námu (styrktarlag og klæðing (bindi- og viðloðunarefni)).
- Sprengt efni úr námu (burðarlag og klæðing (steinefni)).

Helstu efni notuð í fyrri hluta forritsins, fyrir verk á miðju hönnunarstigi, eru eftirfarandi:

Tafla 5.1: Helstu magntölur notaðar í fyrri fasa forritsins (mellomfase).

Tegund	Magn	Eining
Fyllingar og fláafleygur	114.200	m ³
Styrktarlag	26.600	m ³
Burðarlag	9.700	m ³
Steypa	1.095	m ³
Slakbent járnalögn	180	tonn
Stálvirki	33	tonn
Spennit járnalögn	15	tonn

5.2 Helstu erfiðleikar við notkun

Helstu erfiðleikar við notkun forritsins eru eftirfarandi, og eru þeir flestir háðir efnisvali og mismunandi áherslum í Noregi og á Íslandi.

- Efnisval í fyrri hluta forritsins er ekki mjög vítt, því er erfitt að fylla inn í fyrir einhverja flokka, til dæmis er aðeins hægt að velja burðarlag úr malbiki í forritinu, en í verkinu sem notað var til prófunar er burðarlagið úr malarefni.
- Efnisval í seinni hluta forritsins er misfjölbreytt, sumar magntölur er auðvelt að fylla inn en aðrar þarf að spá meira í og afla meiri upplýsinga, til dæmis klæðing og burðarlag.
- Ekki er hægt að skipta efnum upp eftir því hvort þau séu sótt í námur eða í skeringar.
- Styrkleikaflokkur steypu hefur öðruvísi heiti en kemur fram í þeim stöðlum sem notaðir eru á Íslandi. Steypan sem notuð var við gerð brúarmannvirkjana er í styrkleikaflokki C40/50, sem jafngildir norskum styrkleikaflokki B30/40, því var styrkleikaflokkur B35 valinn.
- Hægt er að stilla vegalengdina sem keyra þarf til að sækja efni úr námu, en í þessu tilfelli er efni sótt í fjórar mismunandi námur. Sameinaðar voru því fjarlægðirnar í hverja námu, sem getur sýnt ranga mynd þar sem lítið efni er sótt í námuna sem er langt frá verkstað, en mun meira efni er sótt í námur sem eru staðsettar nær verkstað.
- Staðsetning í Noregi hefur áhrif á niðurstöður forritsins. Þar sem tilraunaverkefnið, Snæfellsnesvegur, er staðsett á Íslandi mun þessi liður hafa einhver áhrif á niðurstöður. Líklegast er besta lausnin við þessu að velja staðsetningu í Noregi sem er líkast Íslandi í veðri og rekstri vega eftir árstíðum.
- Flókið er að rekja niðurstöður forritsins til baka, þ.e. sjá hvað magntölur eða upplýsingar valda hvaða losun. Þetta flækir samanburð á niðurstöðum fyrri og seinni hluta forritsins.

- Eftirfarandi einingar (tafla 4.2) koma fram í forritinu sem almennt eru ekki notaðar í íslenskum verkum,¹¹ í útboðslýsingu verksins kemur fram að allar magntölur eru eftir hönnuðu magni, sem er sambærilegt og „fast efni“ í töflunni hér að neðan. Magntölurnar voru ekki umreiknaðar og fylgir því einhver skekkja í niðurstöðum.

Tafla 5.2 Einingar í VegLCA forritinu sem eru ekki notaðar á Íslandi.

Eining	Útskýring
f m ³	Rúmmetrar af föstu efni.
a m ³	Rúmmetrar af efni sem búið er að vinna og leggja á sinn stað.
l m ³	Rúmmetrar af lausu efni.

5.3 Niðurstöður úr forriti

Magntölur úr útboðslýsingu og tilboðsskrá verksins voru settar inn í báða hluta forritsins og eftirfarandi niðurstöður fengust.

5.3.1 Fyrri hluti forritsins (mellomfase)

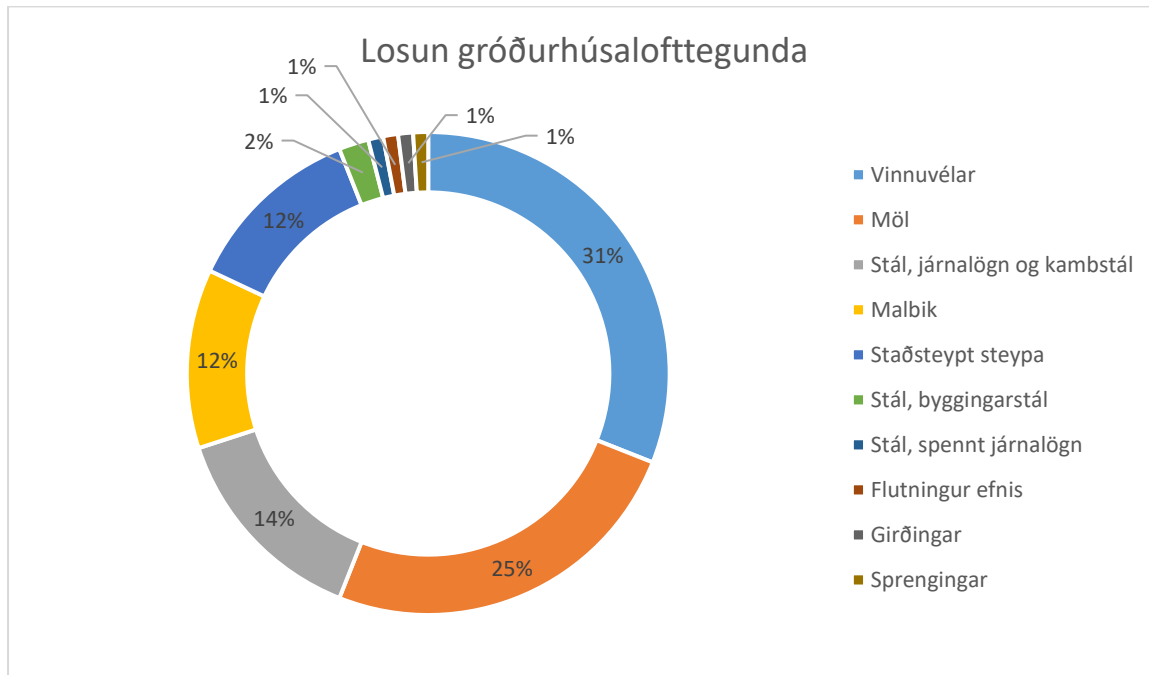
Á þessu stigi forritsins eru magntölur fyrir veginn og brýrnar sameinaðar og því er losunin ekki flokkuð eftir gerð mannvirkis.

Heildarlosun gróðurhúsalofttegunda yfir allan líftíma samgöngumannvirkjanna er 3.854 tonn CO₂ ígildi. Losun vegna byggingar á veginum er 3.241 tonn CO₂ ígildi, eða um 84% af heildarlosun vegarins. Sá hluti skiptist í framleiðslu byggingarefna, sem veldur um 57% af heildarlosun vegarins, og framkvæmd, sem veldur um 27% af heildarlosun vegarins. Losun vegna reksturs og viðhalds á 20 ára líftíma vegarins er 612 tonn CO₂ ígildi, eða um 16% af heildarlosun vegarins. Á mynd 5.1 má sjá yfirlit yfir hlutdeild losunarpátta.

Niðurstöðurnar breytast aðeins ef staðsetningu er breytt, en niðurstöðurnar sem tilgreindar eru hér að ofan eru miðað við það að engin staðsetning sé valin. Ekki verður mikil breyting á niðurstöðum, en staðsetningin sem gefur minnstu losun gróðurhúsalofttegunda er norður Noregur (2% lægra en ef engin staðsetning er valin) og staðsetningin sem gefur mestu losun er suður Noregur (1% hærra en ef engin staðsetning er valin).

Í viðauka 1 má sjá PDF skjal úr forritinu þar sem sjá má magntölur og niðurstöðu greiningarinnar fyrir „mellomfase“.

¹¹ <https://www.vegvesen.no/globalassets/fag/handboker/hb-r761-prosesskode-1-05072018.pdf>

Mynd 5.1: Heildarlosun gróðurhúsalofttegunda á miðju hönnunarstigi.

5.3.2 Seinni hluti forritsins (senfase)

Á þessu stigi forritsins er heildarlosun gróðurhúsalofttegunda skipt eftir mannvirkjum.

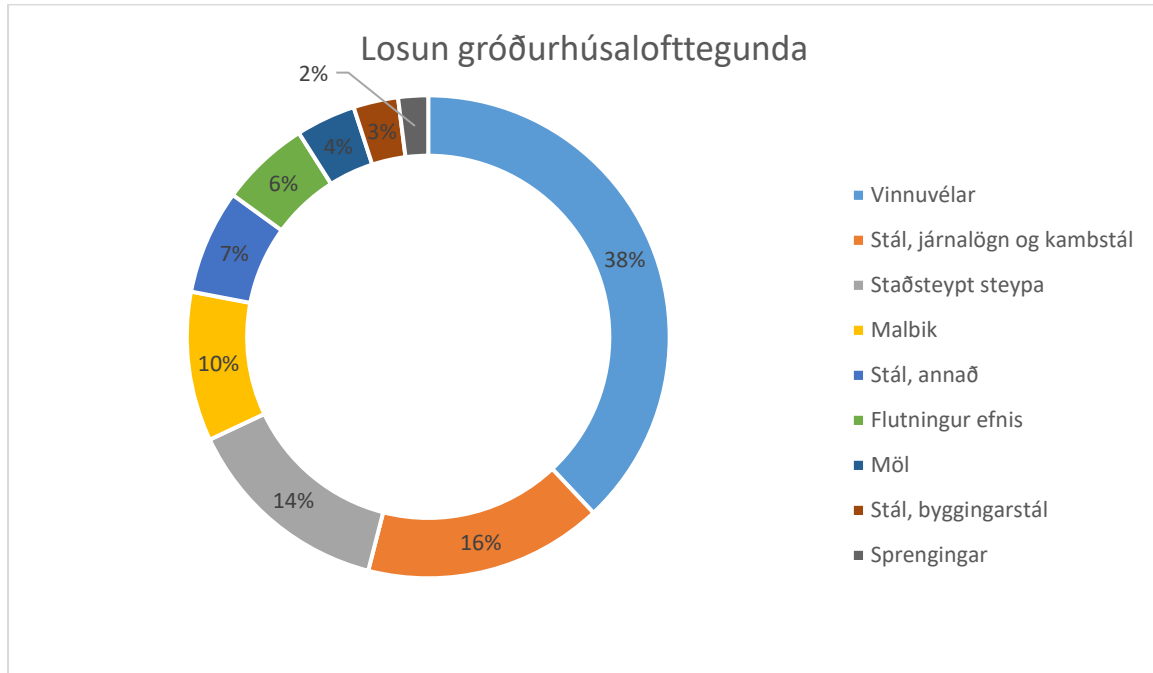
Heildarlosun gróðurhúsalofttegunda yfir allan líftíma vegsins er 2.704 tonn CO₂ ígildi. Losun vegna byggingar á veginum er 1.726 tonn CO₂ ígildi, eða um 64% af heildarlosun vegarins, sá hluti skiptist í efnisframleiðslu, sem veldur um 18% af heildarlosun vegarins, og framkvæmd, sem veldur um 45% af heildarlosun vegarins. Losun vegna reksturs og viðhaldi á 20 ára líftíma vegarins er 978 tonn CO₂ ígildi, eða um 36% af heildarlosun vegarins.

Heildarlosun gróðurhúsalofttegunda yfir allan líftíma brúnna er 1.124 tonn CO₂ ígildi. Losun vegna byggingar á brúnum er 1.111 tonn CO₂ ígildi, eða um 99% af heildarlosun brúnna, sá hluti skiptist í efnisframleiðslu, sem veldur um 98% af heildarlosun brúnna, og framkvæmd, sem veldur um 1% af heildarlosun brúnna. Losun vegna reksturs og viðhaldi á 20 ára líftíma brúnna er 14 tonn CO₂ ígildi, eða um 1% af heildarlosun brúnna.

Samtals heildarlosun gróðurhúsalofttegunda fyrir veginn og brýrnar er því 3.828 tonn CO₂ ígildi. Á mynd 5.2 má sjá yfirlit yfir hlutdeild losunarpátta fyrir veginn og brýrnar tvær.

Líkt og kemur fram í kafla 5.3.1 hér að ofan, þá breytast niðurstöður aðeins ef staðsetningu er breytt, niðurstöðurnar sem tilgreindar eru hér að ofan eru miðað við það að engin staðsetning sé valin. Aðeins meiri breyting verður á niðurstöðum í þessum hluta forritsins en þeim fyrri, en þó ekki mikil. Staðsetningin sem gefur minnstu losun gróðurhúsalofttegunda er norður Noregur (8% lægra en ef engin staðsetning er valin) og staðsetningin sem gefur mestu losun er suður Noregur (2% hærra en ef engin staðsetning er valin).

Í viðauka 2 má sjá PDF skjal úr forritinu þar sem sjá má magntölur og niðurstöðu greiningarinnar fyrir „senfase“.

Mynd 5.2: Heildarlosun gróðurhúsalofttegunda á loka stigum hönnunar.

5.3.3 Næmnigreining

Niðurstöður beggja hluta forritsins eru mjög svipaðar, en losun áætluð á seinni hluta hönnunar er aðeins minni en um mitt hönnunarstig. Þar sem fyrri hluti forritsins er áætlaður fyrir verk sem eru komin styttra í hönnun en seinni hluti forritsins, koma þessar niðurstöður ekki á óvart.

Þeir þættir sem valda mestri losun í báðum hlutum forritsins eru vinnuvélar, stál, steypa, mól og malbik. Það sem hefur mest áhrif á losun frá vinnuvélum er bensín og rafmagn, sem reiknast sjálfkrafa af forritinu. Byggingarefni hafa mikil áhrif á losun, þar sem um 67% af losun í fyrri hluta forritsins og um 54% af losun í seinni hluta forritsins er vegna mismunandi byggingarefna. Þau byggingarefni sem hafa mesta áhrif á losun eru stál og steypa.

Staðsetning í Noregi hefur einhver áhrif á niðurstöður, en þó ekki meiri áhrif en $\pm 1 - 2\%$ í fyrri hluta forritsins og $\pm 2 - 8\%$ í seinni hluta forritsins. Staðsetningin hefur mest áhrif í rekstrarfasa á líftíma vegarins og brúnna, þar sem reiknað er hversu mikil þörf er á söltun eftir staðsetningu.

Sumir hlutir hafa engin áhrif á niðurstöður, þar á meðal er árdagsumferð vegarins/brúnna, breidd vegarins, hámarkshraði á veginum og fleira.

5.4 Samanburður við InfraLCA

Helstu erfiðleikar í notkun VegLCA voru skoðaðir og sömu vandamálin borin saman við danska forritið InfraLCA, til þess að kanna hvort það sé aðgengilegra fyrir íslenskar aðstæður.

- Efnisval í InfraLCA er svipað og í VegLCA, sum efni sem mikið eru notuð við íslenskar aðstæður er erfitt að finna en önnur passa vel inn.
- Styrkleikaflokkur steypu er eftir sömu stöðlum og notaðir eru við hönnun á flestum íslenskum mannvirkjum, þ.e. flokkuð sem C35/45 eða C40/50 o.s.frv.
- Vegalengdir eru stilltar á svipaðan hátt í InfraLCA og VegLCA, en það er mun auðveldara að finna liðina í InfraLCA þar sem fylla þarf inn flutning og tengja við réttar magntölur.

- Staðsetning í Danmörku hefur áhrif á niðurstöður, líkt og í VegLCA.

Þegar fylltar eru inn magntölur kemur einnig fram undir hvaða lið þær eru notaðar við útreikninga á losun, því er mun auðveldara að rekja niðurstöðurnar til baka ef það er óvíst hvort þær séu réttar. Losunarstuðlarnir og allar magntölur notaðar við útreikninga eru því betur skilgreindir í InfraLCA en í VegLCA.

6. Umræður

6.1 Efnisval

Ljóst er að efnisval mismunandi hluta í forritinu er aðlagað að norskum aðstæðum og verkum. Því getur verið tímafrekt að fylla inn magntölur fyrir íslensk samgöngumannvirki, þar sem ekki er alveg skýrt hvert á að setja sumar magntölur. Fleiri flokkar eru í seinni hluta forritsins þar sem sá hluti er ætlaður fyrir verk á seinni stigum hönnunar og því er auðveldara að finna svipuð efni.

Einhverjar breytingar þyrfti að gera á forritinu til þess að aðlaga það að íslenskum aðstæðum. Til dæmis þyrfti líklega að breyta og bæta við flokkum og efnum. Athuga þyrfti hvort losunartölur fyrir brýr eigi við á Íslandi, þar sem næstum allt efnisval í forritinu fer eftir því hvort vinnan hafi verið undir eða yfir vatni, sem er kannski ekki jafn vel skilgreint í íslenskum verkum.

Stál- og steypumagn hefur mest áhrif á losun vegarins og brúnna. Þær upplýsingar væri hægt að nota til þess að minnka losun með því að minnka magn stál og steypu eða nota umhverfisvænni efni. Það sem veldur mestri losun er notkun vinnuvéla en undir það fellur notkun á bensíni og þess háttar.

6.2 Notkun forrits

Ef forritið yrði tekið í notkun á Íslandi, þá þyrfti að breyta þónokkru til þess að notkunin yrði sem straumlínulöguðust. Aðlaga þyrfti verknúmer að íslenskum verkþáttanúmerum, gott væri að stækka fyrri hluta forritsins aðeins og bæta við þeim valmöguleika að svipað efni, til dæmis efni í fyllingar, geta verið sótt í námur eða í skeringar, eða bæði. Líklega þyrfti að aðlaga staðsetningar að íslenskum aðstæðum, bæta við þekktum losunartölum fyrir íslensk efni og fleira.

Til að auðvelda notkun forritsins og rekjanleika niðurstaðna væri sniðugt að sýna hvernig losunin er reiknuð, og hvaða magntölur og losunartölur eru notaðar til að reikna hvern lið losunar, líkt og gert er í danska forritinu InfraLCA.

Athuga þarf einingarnar sem notaðar eru í sumum magntölum, og þá umreikna í forritinu sjálfu eða umreikna magntölurnar áður en þær eru settar inn í forritið ($a\ m^3$, $l\ m^3$ og svo framvegis).

Til þess að hafa raunveruleg áhrif á losun frá samgöngumannvirkjum, telja höfundar skynsamlegra að nýta svona forrit strax á upphafsstigum verkefna, frekar en þegar komið er að verkhönnun eða í lokin. Ef forritið yrði notað í byrjun hönnunar, þá væri hægt að hafa mun meiri áhrif á losun en ef forritið væri notað á miðju eða seinni stigum hönnunar.

6.3 Samanburður og aðrar umræður

Prófun forritsins á verki sem inniheldur jarðgöng var ekki hluti þessa verkefnis, en það er nokkuð sem væri áhugavert að skoða frekar.

Lífsferilsgreining frá 2012, sem unnin var fyrir dæmigerðan íslenskan veg í þjóðvegakerfinu með bundnu slitlagi, gefur svipaða niðurstöðu og niðurstöðu VegLCA fyrir Snæfellsveg (54). Niðurstaða þeirrar greiningar var sú að losun gróðurhúsalofttegunda fyrir 1 km af vegi er 707 tonn CO₂ ígildi, yfir

50 ára líftíma.¹² Í þessu verkefni var aðeins gert ráð fyrir 20 ára líftíma og 5,4 km vegi, en ef líftími vegarins er lengdur og deilt er með kílómetrafjölda hans er reiknuð losun gróðurhúsalofttegunda u.þ.b. 770 tonn CO₂ ígildi, sem er svipuð niðurstaða.

Einnig hafa verið unnar lífsferilsgreiningar fyrir brýr, steipta brú¹³ og stálbrú¹⁴, sem hægt er að bera niðurstöður þessa verkefnis að hluta til saman við. Niðurstaða fyrir steiptu brúna, tvíbreið plötubrú yfir Aurá við Lómagnúp, var sú að losun gróðurhúsalofttegunda fyrir 1 m² af brúargólfi er 2,97 tonn CO₂ ígildi (án lífræns CO₂ og án endurvinnslu). Niðurstaða fyrir stálbrúna, sem liggur yfir Grímsá við Fossatún í Borgarfirði, var sú að losun gróðurhúsalofttegunda fyrir 1 m² af brúargólfi er 1,40 tonn CO₂ ígildi. Niðurstaða þessa verkefnis er sú að losun gróðurhúsalofttegunda fyrir 1 m² af brúargólfi er u.þ.b. 1,55 tonn CO₂ ígildi (fyrir báðar brýrnar). Athugið að ekki er hægt að skipta niðurstöðum upp eftir því hvort um sé að ræða steypu- eða stálbrú, svo þessi niðurstaða á við meðaltalið af losun frá báðum brúm. Sjá má að stærðargráðan er á svipuðu reiki, en þó í lægri kantinum miðað við eldri niðurstöður. Í töflu 6.1 eru framgreindar upplýsingar teknar saman.

Tafla 6.1 Samanburður á niðurstöðum útreikninga með VegLCA á Snæfellsnesvegi og niðurstöðum eldri lífsferilsgreininga.

Tegund samgöngu-mannvirkis	Niðurstaða úr VegLCA, seinni hluta	Niðurstaða úr eldri vistferils-greiningum
Vegur	770 tonn CO ₂ ígildi/1 km af vegi	707 tonn CO ₂ ígildi/1 km af vegi
Stálbrú	-	1,40 tonn CO ₂ ígildi/1 m ² af brú
Steipt brú	-	2,97 tonn CO ₂ ígildi/1 m ² af brú
Meðaltal fyrir steipta brú og stálbrú	1,55 tonn CO ₂ ígildi/1 m ² af brú	-

6.4 Lokaorð

Niðurstöður verkefnisins gefa til kynna að hægt er að nýta lífsferilsgreiningaforrit, sambærileg og norska VegLCA og danska InfraLCA, í vegagerð á Íslandi. Höfundar telja samt sem áður tilefni til þess að aðlaga forritið betur að íslenskum aðstæðum til þess að niðurstöður þess gefi sem réttustu mynd af losun frá samgöngumannvirkjum við íslenskar aðstæður.

Sérstakar þakkir fá Páll Valdimar Kolka og Þorbjörg Sævarsdóttir fyrir aðstoð og leiðbeiningar við vinnslu rannsóknarinnar.

¹² Efla verkfræðistofa, 2012.

¹³ Efla verkfræðistofa, 2014.

¹⁴ Efla verkfræðistofa, 2017.

7. Heimildir

Umhverfisstofnun. 2022. *Losun gróðurhúsalofttegunda.*

<https://ust.is/library/Skrar/loft/NIR/%c3%9atdr%c3%a1ttur%20NIR%202022.pdf>

Stjórnarráð Íslands. 2020. *Samgönguáætlun 2020 – 2034.*

<https://www.stjornarradid.is/verkefni/samgongur-og-fjarskipti/samgonguaetlun/samgonguaetlun-2020-2034/#Tab4>

Statens vegvesen. E.d. *Klimagassreduksjoner i anlegg og drift.*

<https://www.vegvesen.no/fag/fokusomrader/miljo-og-omgivelser/klima/klimagassreduksjoner-i-anlegg-og-drift/>

Johanne Hammervold. 2018. *Brukerveiledning VegLCA v2.01.*

Statens vegvesen. 2020. *Dokumentasjon VegLCA v4.01.*

Vejdirektoratet. 2022. *InfraLCA.* <https://www.vejdirektoratet.dk/infralca>

Vegagerðin. 2018. *Reglur um hönnun brúa.*

[https://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/reglur_honnun_brua/\\$file/ReglurUmH%C3%B6nnunBr%C3%BAa_%C3%9Atg%C3%A1fa2_N%C3%B3vember2018.pdf](https://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/reglur_honnun_brua/$file/ReglurUmH%C3%B6nnunBr%C3%BAa_%C3%9Atg%C3%A1fa2_N%C3%B3vember2018.pdf)

Útboðslýsing og tilboðsskrá verks

Vegdirektoratet. 2018. *Prosesskode 1: Standard beskrivelse for vegkontrakter.*

<https://www.vegvesen.no/globalassets/fag/handboker/hb-r761-prosesskode-1-05072018.pdf>

Vegagerðin. 2013. *Burðarþolshönnun, leiðbeiningar.*

[https://www.vegagerdin.is/Vefur2.nsf/Files/Burdartholsleidbeiningar_vega-2013/\\$file/Bur%C3%B0ar%C3%BEolslei%C3%B0beiningar_vega-2013.pdf](https://www.vegagerdin.is/Vefur2.nsf/Files/Burdartholsleidbeiningar_vega-2013/$file/Bur%C3%B0ar%C3%BEolslei%C3%B0beiningar_vega-2013.pdf)

Efla verkfræðistofa. 2012. *Vistferilsgreining fyrir veg.*

Efla verkfræðistofa. 2014. *Vistferilsgreining fyrir brú.*

Efla verkfræðistofa. 2017. *Vistferilsgreining fyrir stálbrú.*

Viðauki 1: *Mellomfase*

PROSJEKTBEKRIVELSE	
Klimabudsjett for VegLCA v4.10. 02.09.20	
Informasjon om analysen	
Navn på den som har utført analysen	Mannvit
Dato for analyse	6.3.2023
Analyseperiode (år)	20
Utslippsfaktorer brukt i analysen	Europeiske gjennomsnittsdataba
Scenario for el-miks	Scenario 3
Prosjektinformasjon og forutsetninger for beregninger	
Utbyggingsprosjekt	
Sted / region	Velg region
ÅDT	265
Antall felt	2
Lengde veg i dagen (m)	5400
Lengde veg på bru (m)	95
Lengde med belysning på veg i dagen og bru (m)	0
Lengde tunnel oversjøisk (m)	0
Lengde tunnel undersjøisk (m)	0
Transportavstand: masser ut av anlegg (km)	3
Transportavstand: masser inn til anlegg (km)	3
Beskrivelsestekst (Kort beskrivelse av vurderte alternativer, trasévalg, etc. som er relevant.)	
Dette beregnes ut fra prosjektinformasjonen	
ÅDT: Reasfaltering: frekvens og mengde asfalt	
ÅDT: Tunnelklasse: ventilasjon og belysning i drift	
Antall felt: Omfang av aktiviteter i sommer- og vinterdrift	
Lengde på veg i dagen: Omfang av aktiviteter i sommer- og vinterdrift (ekskl belysning)	
Lengde på bru: Omfang av aktiviteter i sommer- og vinterdrift (ekskl belysning)	
Lengde tunneler: Ventilasjon og belysning i drift	
Tips til innfylling av data	
Transportavstander for masser: 20 km er default, men den kan endres	
Analyseperiode: default er 60 år, men den kan endres	
Omfatter prosjektet tunnel, må total lengde tunnel angis	
Utslippsfaktorer brukt i analysen: Norske gjennomsnittsdataba er standard	
Scenario for el-miks: Scenario 1 er standard	

INPUT

Materialforbruk		
Materialer	Mengde	Enhet
Asfalt, Agb		m2
Asfalt, Ab		m2
Asfalt, Ska		m2
Asfalt, lavtemperatur		m2
Asfalt, kaldprodusert	44.700,0	m2
Bærelag (Ag)		m3
Forsterkningslag (pukk)	36.300,0	am3
Betong, B25, bransjereferanse	-	m3
Betong, B35, bransjereferanse	1.095,0	m3
Betong, B45, bransjereferanse	-	m3
Betong, B25, lavkarbon klasse B	-	m3
Betong, B35, lavkarbon klasse B	-	m3
Betong, B45, lavkarbon klasse B	-	m3
Betong, B25, lavkarbon klasse A	-	m3
Betong, B35, lavkarbon klasse A	-	m3
Betong, B45, lavkarbon klasse A	-	m3
Betongelement, prefabrikert, lavkarbon C	0,1	tonn
Betongelement, prefabrikert, lavkarbon B	-	tonn
Betongelement, prefabrikert, lavkarbon A	-	tonn
Sprøytebetong, B35 (uten fiber av stål/plast)	-	m3
Injeksjonssement	-	tonn
Fyllingsmateriale, EPS 200	-	m3
Fyllingsmateriale, skumglassgranulat	-	m3
Fyllingsmateriale, lettklinker/ekspandert leire	-	m3
Fyllingsmateriale, grus/pukk	71.500,0	am3
Isolasjon, XPS 400	-	m3
Kalksementstabilisering (50% kalk, 50% sement)	-	tonn
Limtre	-	m3
PE-skumplater	-	m3
Rekkverk, standard vegrekkverk	524,0	lm rekkverk
Rekkverk på bru (kjøresterkt rekkverk i stål)	250,0	lm rekkverk
Rør og kummer, betong	-	tonn
Rør og kummer, plast	-	tonn
Støttemur av betong	-	Velg enhet
Støttemur av naturstein	-	Velg enhet
Stål, armering og bolter kamstål	180,1	tonn
Stål, spennarmering	14,8	tonn
Stål, konstruksjonsstål og annet stål	33,4	tonn
Stål, peler	-	tonn
Stål, rustfritt/høykvalitet	-	tonn
Stål, spunt	-	tonn
Tettemembran, plast	-	m2
Trevirke, annet	-	m3

Anleggsarbeid		
Prosess	Mengde	Enhet
Sprengning dagen (kun sprengning)	19.290,0	pfm3
Sprengning i tunnel (kun sprengning)	-	pfm3
Massehåndtering og -graving (alle masser)	107.100,0	pfm3
Masser ut av anlegg (kun transport)	5.800,0	pfm3
Masser inn til anlegg (kun transport)	40.900,0	lm3
Arealbeslag		
Arealtype	Mengde	Enhet
Dyrket mark/matjord		m3
Myr		m3
Skog		m2

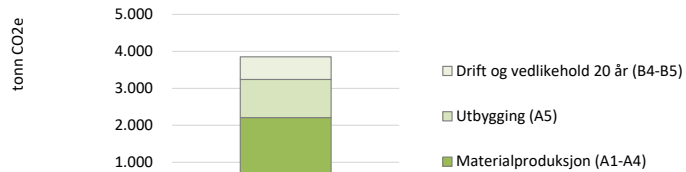
Tips til utfylling av mengdedata	
Velg enhet: For materialer med alternative enheter på inputdata, MÅ dette velges	
Asfalt: kan angis i enten m2 eller tonn Mengder i tonn anbefales, da dette gir mer nøyaktige beregninger Levetid for slitelaget beregnes fra angitt ÅDT Det anbefales å velge type asfalt ut fra anbefalinger for ÅDT-klasser Betong: her er det mange kvaliteter å velge mellom Det anbefales å fylle inn for ulike typer så langt det lar seg gjøre Har man ikke denne type informasjon skal B35, bransjereferanse benyttes. Dette gjelder også for betongelementer Rekkverk: Her skal løpemeter rekkverk angis, dvs total lengde enkelt rekkverk Rør og kummer: Siden rør og kummer leveres med ulike dimensjoner og tykkelser må vekt (tonn) av rør og kummer beregnes manuelt. Se fanen <i>Beregningsfaktorer</i> fra rad 50 for vekt av ulike rørtyper Støttemur: kan angis i enten mengde i m3 eller areal Mengde i m3 anbefales, da dette gir mer nøyaktige beregninger Spennarmering: kan angis i enten tonn eller mMN Sommerdrift (kantslåt, kumtømming, grøfterensk og feiing) beregnes basert på veilengde Vinterdrift (brøyting, salt og skiltvask) beregnes basert på veilengde Utslippsdata Dersom man har utslippsdata for bestemte materialer tilgjengelig, kan man fylle inn disse i fanen <i>Utslippsfaktorer</i>. Dersom det angis prosjektspesifikke utslippsfaktorer, vil disse overstyre standardfaktorene i beregningene. Det henvises til brukerveiledning for utfyllende beskrivelse	

RESULTATER - SAMMENDRAG

Livsløpsfase	tonn CO2e
Materialproduksjon (A1-A4)	2.210
Utbygging (A5)	1.031
Drift og vedlikehold 20 år (B4-B5)	612
Totalt for hele levetiden	3.854

Inkludert direkte utslipp på byggeplass, ikke inkludert arealbruksendringer

Utbygging (A5)	tonn CO2e
Anleggsmaskineri	996
Massetransport	34
Elektrisitet	-
Sprengning	2
Sum	1.031

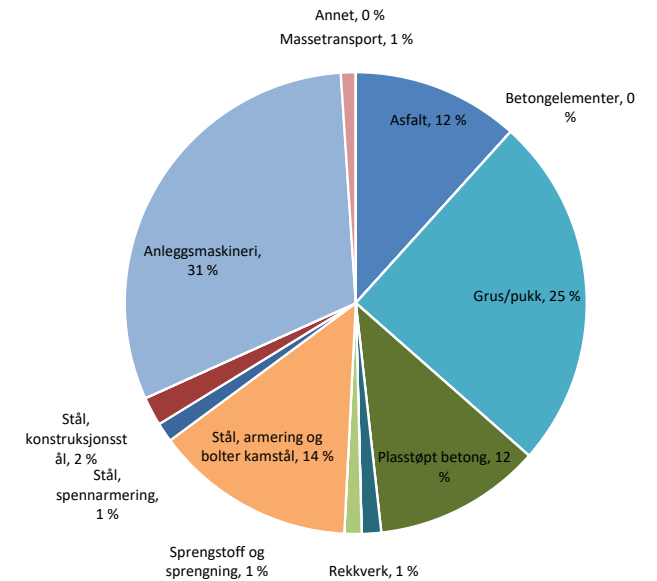
Drift og vedlikehold 20 år (B4-B5)	tonn CO2e
Anleggsmaskineri	239
Elektrisitet	-
Asfalt	164
Strøsalt	184
Andre materialer	24
Sum	612

Materialproduksjon, aggregert liste (A1-A4)	tonn CO2e
Asfalt	379,2
Betongelementer	0,0
Ekspandert polystyren (EPS)	-
Ekstrudert polystyren (XPS)	-
Grus/pukk	803,9
Kalksementstabilisering	-
Lettklinker/Ekspandert leire	-
PE-skumplater	-
Plasstøpt betong	380,7
Plastmembran/Geosynteter	-
Rekkverk	44,1
Rør og kummer	-
Sement	-
Skumglassgranulat	-
Sprengstoff	36,9
Sprøytebetong	-
Støttemur	-
Stål, armering og bolter kamstål	456,1
Stål, spennarmering	44,0
Stål, konstruksjonsstål	65,7
Stål, peler	-
Stål, rustfritt/høykvalitet	-
Stål, spunt	-
Trevirke	-
Sum	2.210,5

Grense for å samle i kategori "Annet" 0%

Direkte utslipp på byggeplass	821
Utslipp arealbeslag/arealbruksendring	-

Klimagassutslipp samlet for materialproduksjon og utbygging
Inkludert direkte utslipp på byggeplass. Ikke inkludert arealbruksendringer

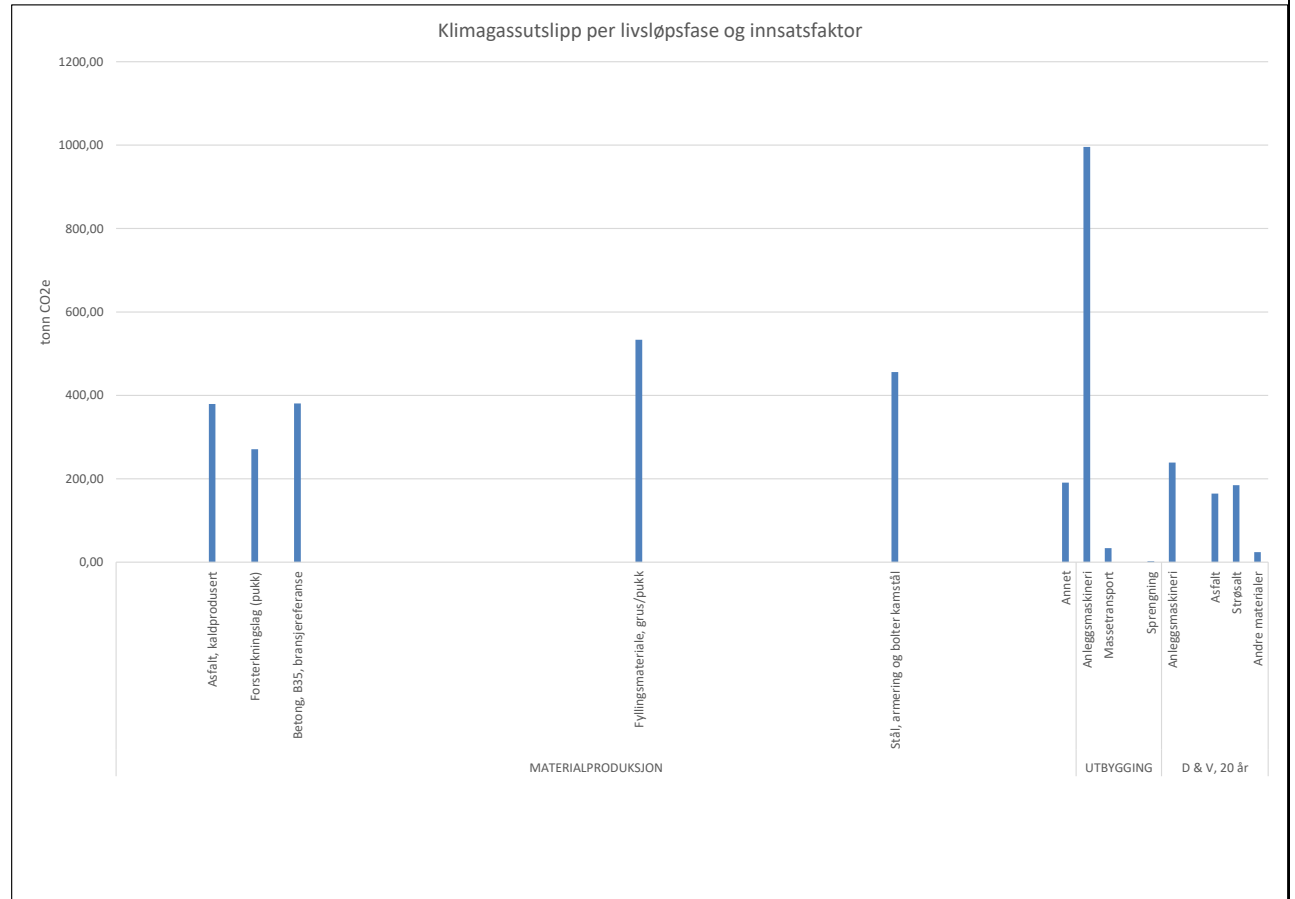
Diesel i anleggsmaskin og massetransport + sprengning

RESULTATER - MER DETALJERT

Materialproduksjon (A1-A4)	tonn CO2e
Asfalt, Agb	-
Asfalt, Ab	-
Asfalt, Ska	-
Asfalt, lavtemperatur	-
Asfalt, kaldprodusert	379,2
Bærelag (Ag)	-
Forsterkningslag (pukk)	270,7
Betong, B25, bransjereferanse	-
Betong, B35, bransjereferanse	380,7
Betong, B45, bransjereferanse	-
Betong, B25, lavkarbon klasse B	-
Betong, B35, lavkarbon klasse B	-
Betong, B45, lavkarbon klasse B	-
Betong, B25, lavkarbon klasse A	-
Betong, B35, lavkarbon klasse A	-
Betong, B45, lavkarbon klasse A	-
Betongelement, prefabrikkert, lavkarbon C	0,0
Betongelement, prefabrikkert, lavkarbon B	-
Betongelement, prefabrikkert, lavkarbon A	-
Sprøytebetong, B35 (uten fiber av stål/plast)	-
Injeksjonssement	-
Fyllingsmateriale, EPS 200	-
Fyllingsmateriale, skumglassgranulat	-
Fyllingsmateriale, lettklinker/ekspandert leire	-
Fyllingsmateriale, grus/pukk	533,2
Isolasjon, XPS 400	-
Kalksementstabilisering (50% kalk, 50% sement)	-
Limtre	-
PE-skumplater	-
Rekkverk, standard vegrekkverk	22,5
Rekkverk på bru (kjøresterkt rekkverk i stål)	21,5
Rør og kummer, betong	-
Rør og kummer, plast	-
Støttemur av betong	-
Støttemur av naturstein	-
Sprengstoff	36,9
Stål, armering og bolter kamstål	456,1
Stål, spennarmering	44,0
Stål, konstruksjonsstål og annet stål	65,7
Stål, peler	-
Stål, rustfritt/høykvalitet	-
Stål, spunt	-
Tettemembran, plast	-
Trevirke, annet	-
Sum	2.210,5
Grense for å samle i kategori "Annet"	3%

Utbygging (A5)	tonn CO2e
Anleggsmaskineri	996
Massetransport	34
Elektrisitet	-
Sprengning	2
Sum	1.031

Drift og vedlikehold 20 år (B4-B5)	tonn CO2e
Anleggsmaskineri	239
Elektrisitet	-
Asfalt	164
Strøsalt	184
Andre materialer	24
Sum	612

Viðauki 2: *Senfase*

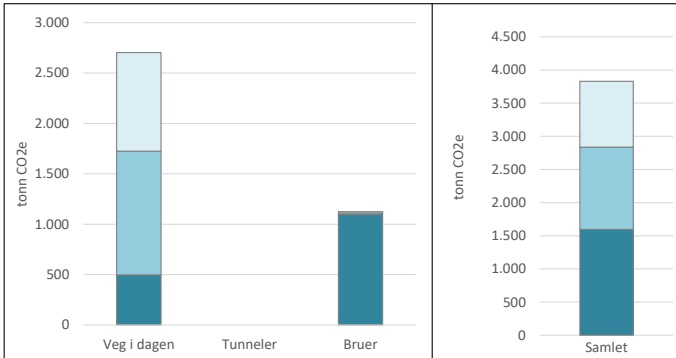
Resultater for Snæfellsvegur, totalt for 20 års analyseperiode

Prosjekt- og analysebeskrivelse

Navn på den som har utført analysen	Mannvit	Inkludert direkte utslipp på byggeplass
Dato for analyse	6.3.2023	Ikke inkludert arealbruksendringer
Analyseperiode	20 år	
Utslippskoeffisienter brukt i analysen	Europeiske gjennomsnittsdata	
Scenario for el-miks	Scenario 3	
Utbyggingsprosjekt	Snæfellsvegur	
Vegtype	Avkjørselsregulert hovedveg	
ÅDT	265	
Fartsgrense	90 km/t	
Antall felt	2	
Vegbredde	8 m	
Vegstrekingens totale lengde	5.495 m	
Veg i dagen	5.400 m	98%
Tunnel	- m	0%
Bru	95 m	2%

Klimagassutslipp fordelt på livsløpsfase og vegkomponent [tonn CO2e]				
Livsløpsfase	Veg i dagen	Tunneler	Bruer	Sum
Materialproduksjon (A1-A4)	498	-	1.097	1.594
Utbygging (A5)	1.228	-	14	1.243
D&V 20 år (B4-B5)	978	-	14	991
Sum	2.704	-	1.124	3.828

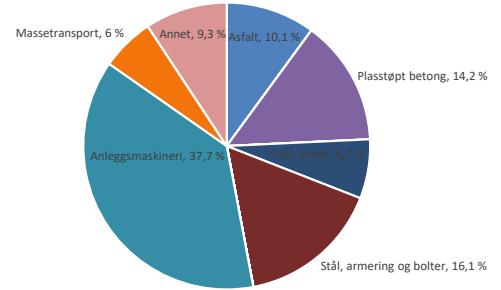
Inkludert direkte utslipp på byggeplass, ikke inkludert arealbruksendringer

■ Materialproduksjon (A1-A4) ■ Utbygging (A5) □ D&V 60 år (B4-B5)

Klimagassutslipp samlet for materialproduksjon og utbygging

Grense for å samle i kategori "Annet" 5%

Klimagassutslipp, materialproduksjon, aggregert liste (A1-A4)

Materialkategori	tonn CO2e	Andel
Asfalt	285	18%
Betongelementer	-	0%
Betonghvelv	-	0%
Plasstøpt betong	403	25%
Sement	-	0%
Sprøytebetong	-	0%
Stål, annet	189	12%
Stål, armering og bolter kamstål	457	29%
Stål, konstruksjonsstål	95	6%
Stål, peler	-	0%
Stål, spennarmering	-	0%
Stål, spunt	-	0%
Aluminium	-	0%
EPS/XPS	-	0%
Plast	-	0%
Grus/pukk	101	6%
Kalksementstabilisering	-	0%
Lettklinker/Ekspandert leire	-	0%
Skumglassgranulat	-	0%
Sprengstoff	54	3%
Trevirke	4	0%
Rundsum	-	0%
Annet	6	0%
Sum	1.594	100%

Direkte utslipp på byggeplass	1.005	tonn CO2e
Diesel i anleggsmaskin og massetransport + sprengning	26,3 %	av totale utslipp
Utslipp knyttet til arealbeslag/arealbruksendring	-	tonn CO2e
Totalt for hele levetiden inkl. arealbruksendring	3.828	tonn CO2e

Klimagassutslipp per hovedprosess [tonn CO2e]				
Hovedprosess	Veg i dagen	Tunneler	Bruer	SUM
01: Forberedende tiltak mm	-	-	-	-
02: Sprengning og masseflytting	907	-	-	907
03: Tunneler	-	-	-	-
04: Grøfter, kummer og rør	124	-	-	124
05: Vegfundament	313	-	-	313
06: Vegdekke	636	-	-	636
07: Vegutstyr og miljøtiltak	18	-	-	18
08: Bruer og kaier	-	-	1.124	1.124
Annet	702	-	-	702
Sprengning (detonasjon, A5)	3	-	0	3
SUM	2.704	-	1.124	3.828

Samlet for materialproduksjon, Utbygging, D&V 20 år

Inkludert direkte utslipp på byggeplass, ikke inkludert arealbruksendringer

Antall spesifikke faktorer benyttet i analysen:
6
HUSK DOKUMENTASJON

Klimagassutslipp per innsatsfaktor i utbygging (A5)		
Materialkategori	tonn CO2e	Andel
Sprengning	3	0%
Rundsum poster	-	0%
Anleggsmaskineri	1.069	86%
Massetransport	171	14%
Elektrisitet	-	0%
Sum	1.243	100%

Klimagassutslipp per innsatsfaktor i Drift og vedlikehold 20 år (B4-B5)		
Materialkategori	tonn CO2e	Andel
Asfalt	247	25%
Betongelementer	-	0%
Betonghvelv	-	0%
Plasstøpt betong	-	0%
Sement	-	0%
Sprøytebetong	-	0%
Stål, annet	16	2%
Stål, armering og bolter kamstål	-	0%
Stål, konstruksjonsstål	-	0%
Stål, peler	-	0%
Stål, spennarmering	-	0%
Stål, spunt	-	0%
Aluminium	-	0%
EPS/XPS	-	0%
Plast	-	0%
Grus/pukk	-	0%
Kalksementstabilisering	-	0%
Lettklinker/Ekspandert leire	-	0%
Skumglassgranulat	-	0%
Sprengstoff	-	0%
Strøsalt	451	45%
Trevirke	-	0%
Rundsum	-	0%
Anleggsmaskineri	272	27%
Elektrisitet	-	0%
Annet	5	1%
Sum	991	100%